

# KBC

Geachte Mevrouw, Geachte Heer,

Ik verwijs naar de reactie van KBC van 23 juli 2009 in het kader van de voormelde open raadpleging en meer bepaald naar onze commentaar op artikel 17 van het voorontwerp omtrent de registratiedatum.

Hierbij zouden wij nog graag volgend aanvullend standpunt formuleren:

Indien onze in voormelde nota opgenomen argumentatie om een verschillende registratiedatum te hanteren naargelang de algemene vergadering plaatsvindt in het kader van een OBA enerzijds dan wel buiten dit kader anderzijds, zou stuiten op bezwaren van de Europese Commissie uit hoofde van artikel 7.3 van de SRD, sluiten wij ons graag aan bij de argumentatie die de Belgische Vereniging van Beursgenoteerde Vennootschappen u terzake zal bezorgen in haar reactie op de consultatie.

Hierbij komt de BVBV tot de conclusie dat het op basis van andere argumenten eveneens mogelijk is om een registratiedatum van 9 kalenderdagen vóór de algemene vergadering te voorzien.

Bedankt om hiermee rekening te willen houden.

**KBC Global Services NV**  
**Havenlaan 2**  
**1080 Brussel**

## **Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep**

**Juridische Zaken Groep**

Corporate - JCO

Afzender: G854JCO- Havenlaan 2 - 1080 Brussel - België

Commissie voor het Bank- Financie- en  
Assurantiewezzen

Uw aanspreekpunt  
Christel Haverans  
Telefoon + 32 2 429 58 73  
Fax + 32 2 429 55 72

christel.haverans@kbc.be  
www.kbc.be

Brussel, 23 juli 2009

Ons kenmerk: JCO/venn/open raadpleging  
SRD/KBC

### **Open raadpleging over de omzetting van Richtlijn 2007/36 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders in genoteerde vennootschappen**

Geachte mevrouw, Geachte heer,

Hierbij bezorgen wij u in naam van KBC Groep NV en van KBC Bank NV de bemerkingen die deze vennootschappen hebben bij het voorontwerp van wet tot omzetting van de in rand vermelde richtlijn.

#### **Art. 4 van het voorontwerp – art. 143 W. Venn.**

Er heerst onduidelijkheid over de betekenis van het woord “voorgelegd” in dit artikel<sup>1</sup>, met name (*eerste lezing*) of het de voorlegging van het commissarisverslag *tijdens* de jaarvergadering dan wel (*tweede lezing*) de terbeschikkingstelling van het verslag (de lege lata) 15 dagen *voor* de jaarvergadering betreft. Het lijkt ons aangewezen om dit ter gelegenheid van deze wetswijziging te verduidelijken.

Het ontwerp van Memorie van Toelichting lijkt de eerste lezing te bevestigen. Immers, indien zou moeten gerekend worden vanaf de terbeschikkingstelling van het verslag aan de aandeelhouders, dan zou er geen reden zijn om art. 143 W. Venn. te wijzigen, want dan zou ook zonder wijziging van art. 143 W. Venn. de commissaris voor vennootschappen waarvan de aandelen genoteerd zijn de stukken voortaan “1 maand + 24 dagen” voor de algemene vergadering moeten ontvangen, zodat hij nog steeds over 1 maand beschikt voor zijn werkzaamheden. Enkel indien de eerste lezing wordt gevolgd en gerekend moet worden vanaf de datum waarop het verslag tijdens de algemene vergadering wordt voorgelegd, is een wijziging van art. 143 W. Venn. vereist, want nu het commissarisverslag voor vennootschappen waarvan de aandelen genoteerd zijn reeds minstens 24 dagen voor de algemene vergadering beschikbaar moet zijn, zou de commissaris slechts over een zestal dagen beschikken voor zijn werkzaamheden.

Het dient vermeden te worden dat het gewijzigde artikel zou gelezen worden in de zin dat de commissaris de nodige stukken moet ontvangen “zes weken + 24 dagen” voor de algemene

---

<sup>1</sup> Zie onder meer E. VANDERSTAPPEN, Art. 143 W. Venn., in Artikelsgewijze commentaar vennootschappen en verenigingen, afl. 28 (18 september 2008) p. 2, nr. 2.

# KBC Global Services

## Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep

Juridische Zaken Groep

Corporate - JCO

vergadering, omdat dit dan een verlenging van de termijn voor de werkzaamheden van de commissaris zou betreffen die zijn oorsprong niet langer vindt in de verlenging van de termijn waarbinnen op de zetel kennis kan genomen worden van o.m. het commissarisverslag.

### **Art. 12 van het voorontwerp – art. 533 W. Venn.**

- In art. 533 §2, lid 2 W. Venn. is een verkorte oproepingstermijn van 17 dagen voorzien, die afwijkt van de in art. 533 § 2, *lid 1* W. Venn. vermelde termijn van 24 dagen. Dat betekent concreet dat deze verkorte termijn zal gelden voor de publicaties van de oproepingen in het Belgisch Staatsblad, in een nationaal verspreid blad en in de media. Deze verkorte oproepingstermijn zou evenwel ook moeten gelden voor de oproepingen van de houders van effecten op naam, de bestuurders en de commissarissen, gezien de termijn voor die oproepingen overeenkomstig art. 533 §2, lid 3 W. Venn. ook op 24 dagen wordt gebracht<sup>2</sup>.
- Tevens wensen in vraag te stellen of het zinvol is om de verplichting tot publicatie van de oproepingen in het Belgisch Staatsblad te handhaven. De publicatie gebeurt immers ook in een nationaal verspreid blad, in de media en op de website, zodat de publicatie in het Belgisch Staatsblad ons niet langer nuttig lijkt, terwijl deze toch kosten en administratieve lasten met zich meebrengt voor de emittenten.

### **Art. 13 van het voorontwerp – art. 533bis W. Venn.**

- Art. 533bis §1, 2° W. Venn. handhaaft de verplichting dat de oproepingen de agenda moeten bevatten, met opgave van de te behandelen onderwerpen *en de voorstellen tot besluit*. Op grond van art. 5.3 a) juncto art. 5.4 d) van de Richtlijn volstaat het dat de voorstellen van besluit op de website worden vermeld, ze hoeven niet in de agenda of de oproeping opgenomen te worden. Wij menen dat het, minstens voor vennootschappen waarvan de aandelen genoteerd zijn<sup>3</sup>, kan volstaan om de voorstellen tot besluit enkel op de website te vermelden, gezien iedereen die de oproepingen, met opgave van de agenda, ontvangt en geïnteresseerd is in de voorstellen tot besluit, daarvan kennis kan nemen op de website. Dat zou voor de emittenten een aanzienlijke besparing opleveren op de kosten voor de publicatie van de oproepingen (des te meer indien men rekening houdt met het feit dat het mogelijk is dat er bijkomende oproepingen moeten gebeuren overeenkomstig art. 533ter W. Venn. dat wij hierna nader bespreken).
- Art. 533bis §2, e) W. Venn. voorziet onder meer dat de formulieren die gebruikt kunnen worden voor het stemmen op afstand (indien van toepassing) op de *website* moeten vermeld worden, tenzij deze formulieren rechtstreeks naar elke aandeelhouder worden gezonden. Dat artikel vervolgt dat, indien deze formulieren om technische redenen niet op de website beschikbaar kunnen worden gesteld, de vennootschap op haar website moet aangeven hoe deze formulieren *op papier* kunnen worden verkregen. In dat geval moet de vennootschap de formulieren *per post* en kosteloos aan elke aandeelhouder die daarom vraagt, doen toekomen. Art. 550 W. Venn. voorziet dat de vennootschap het stemmen op afstand kan toelaten "per brief of *elektronisch*, door middel van een door de vennootschap ter beschikking gesteld formulier". Indien de vennootschap opteert voor een elektronische vorm van stemmen

---

<sup>2</sup> De lege lata bedraagt de oproepingstermijn voor de houders van nominatieve effecten 15 dagen, zodat het de lege lata inderdaad volstaat dat de verkorte oproepingstermijn van 17 dagen enkel geldt voor de publicaties in het Belgisch Staatsblad en in een nationaal verspreid blad.

<sup>3</sup> Eenzelfde redenering zou immers gemaakt kunnen worden voor de genoteerde vennootschappen die overeenkomstig het KB van 14/11/2007 hun oproepingen eveneens publiek moeten maken via hun website.

# KBC Global Services

## Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep

Juridische Zaken Groep

Corporate - JCO

op afstand en dit – zoals thans voorzien in art. 550 W. Venn.<sup>4</sup> – moet gebeuren middels een formulier, dan is het ons niet duidelijk waarom dit formulier op de website ter beschikking moet zijn van de aandeelhouders, en, indien dat niet mogelijk is, waarom dat formulier dan op papier en per post aan de aandeelhouder moet overgemaakt worden. Het lijkt ons niet ondenkbaar dat een vorm van elektronisch stemmen op afstand wordt georganiseerd via een extern bedrijf dat daarvoor de nodige technologie aanreikt, waarbij het formulier beschikbaar is op de website van dat bedrijf (waarbij de website van de vennootschap dan informeert op welke website dit formulier beschikbaar is). In dergelijk geval zou, volgens het huidige voorontwerp van wet, het formulier toch nog op papier en per post opgestuurd moeten worden: is dat de bedoeling?

Art. 5.4 e) van de Richtlijn verplicht overigens enkel tot vermelding op de website van de formulieren voor het stemmen per brief (zoals voorzien in art. 12 van de Richtlijn), en niet van de formulieren voor het elektronisch stemmen op afstand voorafgaand aan de algemene vergadering (zoals voorzien in art. 8.1 c) van de Richtlijn). Dat houdt verband met het feit dat overeenkomstig de Richtlijn het elektronisch stemmen op afstand niet noodzakelijk via een formulier moet verlopen (zie de bespreking van art. 550 W. Venn. hierna).

### **Art. 14 van het voorontwerp – art. 533ter W. Venn.**

- Er ontbreekt een werkwoord in de eerste zin van art. 533ter §1 W. Venn.: “Een of meer aandeelhouders die samen minstens 5% bezitten van het ...”;
- Art. 533ter §1, lid 2 voorziet dat de aandeelhouders moeten bewijzen dat zij over 5% van het kapitaal beschikken (...) hetzij door voorlegging van de aandelen aan toonder aan een financieel tussenpersoon, hetzij door voorlegging van een door de erkend rekeninghouder of de vereffeningsinstelling opgesteld attest waaruit blijkt dat het desbetreffende aantal gedematerialiseerde aandelen op hun naam op rekening is ingeschreven:
  - vreemd is dat er enkel een attest wordt voorzien voor gedematerialiseerde aandelen en niet voor toonderaandelen, hoewel we niet zien hoe in de praktijk zal kunnen gewerkt worden zonder attest (vergelijk met art. 536 W. Venn. dat ook voor toonderaandelen in een attest voorziet; art. 540 en art. 547bis §2, lid 3 W. Venn. voorzien evenmin een attest voor toonderaandelen)
  - het is niet voorzien welke positie (op welke datum/welk uur) op dit attest vermeld moet worden<sup>5</sup>: is dit het aantal aandelen op datum van het formulieren van het verzoek of op enige datum daaraan voorafgaand, of het aantal aandelen op de uiterste datum voor het formulieren van het verzoek? Dit dient verduidelijkt te worden. Een later tijdstip dient vermeden te worden gezien de emittent dan reeds kosten heeft gemaakt voor de (her)publicatie van de agenda (zie verder) zonder dat hij zekerheid heeft bekomen dat de bijkomende agendapunten en/of voorstellen van besluit wel degelijk werden ingediend door een of meerdere aandeelhouders die daartoe het recht hebben. Indien het de positie op de uiterste datum voor het formulieren van het verzoek zou betreffen, dan dient er rekening mee gehouden te worden dat het attest nog tijdig afgeleverd moet kunnen worden.

<sup>4</sup> Zie ook de vraag waarom art. 550 W. Venn. het elektronisch stemmen op afstand enkel door middel van een formulier toelaat, bij de bespreking van art. 550 W. Venn. hierna.

<sup>5</sup> Uit art. 533ter §1, lid 3 W. Venn. kan wel afgeleid worden dat het een tijdstip betreft voorafgaand aan registratiedatum.

# KBC Global Services

## Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep

Juridische Zaken Groep

Corporate - JCO

- Art. 533ter §1, laatste lid W. Venn. vereist niet dat de aandeelhouders die hun recht uitoefenden om bijkomende agendapunten of voorstellen van besluit in te dienen, op registratiedatum aandelen moeten geregistreerd hebben die minstens 5% van het kapitaal vertegenwoordigen. Op basis van de huidige tekst lijkt het te volstaan dat deze aandeelhouder(s) (elk?) één aandeel registreerden. Het is dus mogelijk om aandelen bij te kopen of te lenen met het oog op de indiening van bijkomende agendapunten of voorstellen van besluit, en om die aandelen meteen weer te vervreemden, zonder de registratiedatum, laat staan de datum van de algemene vergadering, af te wachten. Intussen werd de emittent wel geconfronteerd met de administratie en kosten tengevolge van de uitoefening van dit recht. Art. 6.2 van de Richtlijn bepaalt dat de drempel voor de uitoefening van dit recht niet meer dan 5% van het kapitaal mag bedragen, maar preciseert niet op welk moment deze drempel moet gelden. Het lijkt ons dus mogelijk en het is wenselijk om te bepalen dat de onderwerpen en voorstellen tot besluit enkel besproken worden indien de aandeelhouders die deze indienden op registratiedatum aandelen registreerden die minstens 5% van het kapitaal vertegenwoordigen.
- Artikel 533ter W. Venn. voorziet dat aandeelhouders hun recht om agendapunten toe te voegen en voorstellen tot besluit te formuleren kunnen uitoefenen tot de 16<sup>de</sup> dag voor de algemene vergadering, dit is tot na de publicatie van de oproepingen. Art. 6.3 van de Richtlijn laat de lidstaten de vrijheid om te bepalen tot wanneer de aandeelhouders hun rechten kunnen uitoefenen, onder *verwijzing naar een bepaald aantal dagen voorafgaand aan de algemene vergadering of de oproeping*, waarbij de termijn voor de toevoeging van agendapunten kan verschillen van deze voor het voorstellen van voorstellen tot besluit. Ook uit art. 5.3 b) i) en art. 6.4, eerste zin van de Richtlijn blijkt dat de Richtlijn niet vereist dat dit recht kan uitgeoefend worden na het doen uitgaan van de oproepingen. Bij de keuze van de Belgische wetgever om de aandeelhouders toe te laten deze rechten uit te oefenen tot op een tijdstip gelegen na de uiterste datum voor de publicatie van de oproepingen<sup>6</sup>, dient rekening gehouden te worden met de aanzienlijke administratieve lasten en kosten<sup>7</sup> die dit met zich meebrengt voor de emittenten, omwille van de bijkomende publicatieverplichtingen die daaruit voortvloeien voor de emittenten.

In dit verband wijzen wij er op dat de publicatieverplichtingen die de Belgische wetgever oplegt in art. 533ter §3 W. Venn., verregaander zijn dan deze vereist door de Richtlijn:

Art. 6.4 van de Richtlijn bepaalt dat wanneer de uitoefening van het recht om *agendapunten* toe te voegen een wijziging van de reeds aan de aandeelhouders meegedeelde agenda voor de algemene vergadering tot gevolg heeft, de vennootschap een *herziene agenda moet bekendmaken* op dezelfde wijze als de voorgaande agenda<sup>8</sup>.

Art. 533ter § 3, eerste zin W. Venn. neemt deze verplichting over, maar breidt ze uit:

- (1) tot de situatie waarin *voorstellen tot besluit* worden ingediend. De indiening van bijkomende voorstellen tot besluit verplicht de emittent overeenkomstig de Richtlijn niet tot een publicatie van de aangepaste agenda, maar enkel tot een publicatie van

---

<sup>6</sup> Of praktisch gezien, na de uiterste datum waarop de te publiceren tekst aan het Belgisch Staatsblad, het nationaal verspreid blad en de media moet overgemaakt worden.

<sup>7</sup> Om een idee te geven van de kosten: KBC Groep NV betaalde voor de laatste algemene vergadering (afgerond) 14.550 EUR aan publicatiekosten, en KBC Bank NV betaalde voor de laatste algemene vergadering maar liefst (afgerond) 80.000 EUR aan publicatiekosten.

<sup>8</sup> Overeenkomstig de Richtlijn betreft deze bekendmaking in de regel minstens een bekendmaking via de media en via de website, waar naar Belgisch recht tevens een bekendmaking in het Belgisch Staatsblad en in een nationaal verspreid blad vereist zijn.

de ingediende voorstellen op de website (art. 5.4 d) van de Richtlijn). De Belgische wet zou er zich dus toe kunnen beperken om de emittenten enkel te verplichten een aangepaste agenda te publiceren indien nieuwe agendapunten worden ingediend, en om nieuw ingediende voorstellen tot besluit enkel te publiceren op de website. Dit betekent dat de emittent geen nieuwe agenda moet publiceren indien er geen nieuwe agendapunten maar enkel nieuwe voorstellen tot besluit worden ingediend (= minder administratie en minder kosten) en dat nieuwe voorstellen tot besluit enkel op de website gepubliceerd moeten worden (= voor iedereen consulteerbaar en minder lange publicaties dus eveneens kostenbesparing). Dat zou dan een uitzondering zijn op het principe dat de agenda de voorstellen tot besluit moet bevatten, enkel voor de voorstellen tot besluit die door de aandeelhouders worden ingediend overeenkomstig art. 533ter W. Venn.

- (2) naar wij begrijpen, tot de (her-)publicatie van de integrale *oproeping* (cfr. art. 533ter §3, laatste zin W. Venn.: “Artikel 533bis, §§1 en 2 is van toepassing”). Op grond van art. 6.4 van de Richtlijn is het enkel verplicht om de vervolledigde *agenda* te publiceren. Gezien de oproeping veel meer informatie bevat dan enkel de agenda (zie art. 533bis § 1 W. Venn.) en die informatie niet wijzigt, heeft een herpublicatie van die informatie, die niet gewijzigd is, geen nut en zijn de daarmee voor de emittent gepaard gaande kosten niet verantwoord. Een publicatie van de vervolledigde agenda moet dus kunnen volstaan, zonder dat de oproeping integraal moet geherpubliceerd worden.

- Art. 533 §2, lid 2 W. Venn. betreft de situatie waarin na een carensvergadering een tweede oproeping nodig is, die dan uiterlijk 17 dagen voor de algemene vergadering moet gebeuren. Indien bijvoorbeeld de 16<sup>de</sup> dag voor die tweede algemene vergadering nog gebruik gemaakt zou worden van het recht voorzien in art. 533ter W. Venn., dan zou een derde oproeping gepubliceerd moeten worden, gezien op dat moment de teksten voor de publicatie van de tweede oproeping reeds definitief zijn doorgegeven en niet meer gewijzigd kunnen worden<sup>9</sup>. Dat moet vermeden worden door de uitoefening van het recht voorzien in art. 533ter W. Venn. enkel toe te laten tot de 16<sup>de</sup> dag voor de eerste algemene vergadering (= de carensvergadering), en dus niet tot de 16<sup>de</sup> dag voor de daarop volgende tweede algemene vergadering.
- De termijn van 5 vrije dagen tussen de uiterste datum voor de uitoefening van het recht en de uiterste datum voor de publicatie van de herziene agenda is erg nipt<sup>10</sup>. De publicatie van de herziene agenda moet overeenkomstig art. 6.4 van de Richtlijn gebeuren voor de registratiedatum, wat - gelet op het huidige voorstel van registratiedatum - toelaat om deze datum nog wat naar achteren te verschuiven.

#### **Art. 16 van het voorontwerp – art. 535 W. Venn.**

- Vennootschappen waarvan de aandelen genoteerd zijn, moeten voortaan *vanaf de publicatie van de oproepingen* (dus uiterlijk vanaf de 24<sup>ste</sup> dag voor de algemene vergadering) op de zetel een afschrift van de stukken kunnen overhandigen aan de effectenhouders die erom verzoeken.

---

<sup>9</sup> Voor de publicatie in de Tijd en L’Echo kan de definitieve tekst tot ongeveer 1 werkdag (tot 12.00 uur) voor publicatie worden doorgegeven. Voor de publicatie in het Belgisch Staatsblad moet de tekst 5 dagen op voorhand definitief worden doorgegeven, en daarna kunnen geen wijzigingen meer gebeuren.

<sup>10</sup> Zie voetnoot 8.

# KBC Global Services

## Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep

Juridische Zaken Groep

Corporate - JCO

Art. 5.4 c) van de Richtlijn verplicht enkel tot vermelding van deze stukken op de website (uiterlijk de 21<sup>ste</sup> dag voor de algemene vergadering). Deze verplichting is terug te vinden in art. 533bis §2, c) W. Venn., zij het dat overeenkomstig dat artikel de stukken op de website moeten beschikbaar zijn vanaf de publicatie van de oproepingen (uiterlijk de 24<sup>ste</sup> dag voor de algemene vergadering).

Het is ons inziens niet nodig om ook de termijn in artikel 535 W. Venn. te verlengen, gezien de stukken op de website beschikbaar zullen zijn vanaf de publicatie van de oproepingen. Zo behouden de emittenten even veel tijd om de stukken te (laten) drukken. Wij durven zelfs de opportuniteit in vraag te stellen van de materiële terbeschikkingstelling van een afschrift van de stukken op de zetel, gelet op het feit dat ze op de website beschikbaar zijn. De afschaffing van deze verplichting zou eveneens een kostenbesparing inhouden voor de emittenten.

- Zal uit het in artikel 474 W. Venn. attest moeten blijken dat de betrokkene houder was van de effecten op om het even welk tijdstip op of na de 15<sup>de</sup> dag voor de algemene vergadering?

### **Art. 17 van het voorontwerp – art. 536 W. Venn.**

- Wij begrijpen dat de registratiedatum is bepaald op 5 kalenderdagen voor de algemene vergadering gelet op het feit dat in art. 46 OBA-wet (dat slechts geldt in zeer uitzonderlijke omstandigheden) een minimale oproepingstermijn van 14 dagen vervat ligt, in combinatie met de vereisten van art. 7.3 van de Richtlijn, met name dat er één registratiedatum is voor alle vennootschappen en dat er minstens 8 vrije dagen moeten zijn tussen de uiterste datum voor de oproeping en de registratiedatum.

De registratiedatum op vijf kalenderdagen voor de algemene vergadering wordt zowel door KBC Groep als emittent als door KBC Bank als financieel tussenpersoon/erkend rekeninghouder als te kort bevonden. Er zijn dan immers maximum 4 werkdagen tussen de registratiedatum en de datum van de algemene vergadering. Indien er een weekeinde tussen valt, dan resteren er 2 werkdagen, en indien aansluitend op het weekeinde 1 of 2 feestdagen of banksluitingsdagen vallen, dan zal de emittent de in art. 536 §2 lid 4 W. Venn. bedoelde attesten te laat ontvangen: ook al worden ze de eerste werkdag na registratiedatum afgeleverd, dan is dat de dag voor respectievelijk de dag zelf van de algemene vergadering, hetgeen de emittent niet meer toelaat om tijdig de algemene vergadering voor te bereiden (aanwezigheidslijsten, controles volmachten, controle of de aandeelhouders die bijkomende agendapunten of voorstellen tot besluit indienden aandelen registreerden op registratiedatum...).

De aandeelhouder kan tot op de registratiedatum zelf aan de financiële tussenpersoon melden dat hij geregistreerd wil worden. Er is geen uiterste uur zodat de financiële tussenpersoon deze aanvraag mogelijks pas de eerstvolgende werkdag effectief ontvangt, en hij op dat moment pas de aanmaak van het attest kan starten.

Vandaar dat we erop aandringen om voor de bepaling van de registratiedatum rekening te houden met de normale oproepingstermijn van 24 dagen, eerder dan met de zeer uitzonderlijke oproepingstermijn van 14 dagen. In dit geval zou volgens het huidige voorontwerp de registratiedatum niet vroeger dan de 9de dag voor de AV kunnen vallen (omdat tevens rekening gehouden moet worden met art. 6.4 SRD dat stelt dat, ingeval een of meerdere aandeelhouders die 5% van de aandelen bezitten hun recht uitoefenen om agendapunten toe te voegen/voorstellen tot besluit te formuleren, de agenda geherpubliceerd moet worden voor de registratiedatum; de herpublicatie dient volgens het huidige voorontwerp uiterlijk de 10de dag voor de AV te gebeuren). Wij stellen derhalve voor om enkel ingeval art. 46 OBA-wet toepassing vindt, een registratiedatum op AV- 5 dagen te hanteren, en om buiten die specifieke situatie de registratiedatum bijvoorbeeld om AV – 9

# KBC Global Services

## Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep

Juridische Zaken Groep

Corporate - JCO

dagen te bepalen. Zo blijft er één registratiedatum voor alle vennootschappen, in de zin dat de vennootschappen niet vrij hun registratiedatum kunnen kiezen, maar wordt deze wel gedifferentieerd in functie van de in het concrete geval van toepassing zijnde minimale wettelijke oproepingstermijn.

- Art. 536 § 2, lid 1 W. Venn. voorziet in de *voorlegging* van de aandelen aan toonder aan een financieel tussenpersoon. De Memorie van Toelichting verduidelijkt dat dit vanuit praktisch oogpunt wellicht impliceert dat de aandeelhouder zijn effecten *neerlegt* bij een tussenpersoon. Een "voorlegging" om 24 uur is in de praktijk inderdaad niet haalbaar dus impliceert dit noodzakelijkerwijze een neerlegging voorafgaand aan registratiedatum om 24 uur. Is deze vereiste niet strijdig met art. 7.1 a) SRD dat bepaalt dat de rechten van de aandeelhouder om deel te nemen aan de AV en te stemmen, niet ondergeschikt mogen gemaakt worden aan de eis dat de aandelen voorafgaand aan de AV worden *gedeponeerd* bij (...) een andere natuurlijke of rechtspersoon? Een oplossing zien wij hiervoor evenwel ook niet meteen.
- Art. 536 §2 lid 4 W. Venn. voorziet dat het attest afgeleverd moet worden aan de aandeelhouder en aan de vennootschap. De huidige praktijk is dat een attest wordt afgeleverd aan de aandeelhouder, m.b.t. diens positie, en dat aan de vennootschap een globale lijst wordt overgemaakt met een overzicht van alle posities van alle aandeelhouders waarvoor een attest werd aangemaakt. Het is wenselijk dat deze praktijk behouden kan worden en dat verduidelijkt wordt dat het volstaat om, naast de individuele attesten per aandeelhouder, aan de emittent één lijst over te maken.
- Wat een mogelijke overgangsregeling betreft voor de inwerkingtreding van de wet, acht KBC Bank een uniforme datum wenselijk voor de inwerkingtreding van de verplichte registratiedatum, teneinde te vermijden dat er 3 werkwijzen naast elkaar bestaan (m.n. de depotclausule en facultatieve registratiedatum uit het huidige art. 536 W. Venn. en de verplichte registratiedatum zoals voorzien in het voorontwerp).
- Is het mogelijk om in de statuten te voorzien dat de registratiedatum ook geldt voor de rechten op deelname aan de algemene vergadering van de houders van andere effecten dan aandelen?

### **Art. 18 van het voorontwerp – art. 538bis W. Venn.**

- De Memorie van Toelichting vermeldt dat de Regering het niet nodig acht om de Koning machtiging te verlenen om te bepalen welk gevolg moet worden gegeven aan de technische problemen en/of incidenten die de deelname aan de vergadering langs elektronische weg kan beletten of verstoren, omdat de gemeenrechtelijke regels het moeten mogelijk maken om afdoende te reageren op dergelijke situaties. Het is ons niet duidelijk naar welke gemeenrechtelijke regels hier wordt verwezen, kan dit nader toegelicht worden? Zijn deze regels dermate duidelijk dat niet hoeft gevreesd worden voor een toename van betwistingen?
- Art. 538bis §1, lid 3 W. Venn. bepaalt dat bij of krachtens de statuten voorwaarden gesteld kunnen worden aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel. Moet bij de uitwerking van die voorwaarden rekening gehouden worden met art. 8.2 van de Richtlijn, dat bepaalt dat het gebruik van elektronische middelen niet aan andere verplichtingen of beperkingen onderworpen mag zijn dan die welke noodzakelijk zijn voor de verificatie van de identiteit van de aandeelhouders en de veiligheid van de communicatie, en alleen voor zover zij in verhouding staan tot de beoogde doelstellingen? Dan zouden de voorwaarden bedoeld in art. 538bis §1, lid 3 W. Venn. nog enkel betrekking kunnen hebben op de veiligheid van de



# KBC Global Services

## Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep

### Juridische Zaken Groep

Corporate - JCO

communicatie, gezien de verificatie van de identiteit van de aandeelhouders reeds in art. 538bis §1, lid 2 W. Venn. aan bod komt?

- Art. 538bis §1, lid 4 W. Venn. houdt in dat, indien de statuten van de vennootschap deelname via een elektronisch communicatiemiddel toelaten, deze deelname "full option" moet zijn, m.n. moet de aandeelhouder dan rechtstreeks, gelijktijdig en ononderbroken kunnen kennisnemen van de besprekingen tijdens de vergadering, moet hij kunnen deelnemen aan de beraadslaging en vragen kunnen stellen, en moet hij over alle punten mee kunnen stemmen. Artikel 8.1 van de Richtlijn voorziet dat de lidstaten de vennootschappen moeten toelaten om hun aandeelhouders in de gelegenheid te stellen om langs elektronische weg deel te nemen, in *één of alle* van de onder a) tot c) van dat artikel vermelde vormen. Waarom laat de Belgische wetgever niet toe dat een vennootschap vrij kan beslissen onder welke vorm(en) zij deelname op afstand toelaat?

### **Art. 19 van het voorontwerp – art. 540 W. Venn.**

Art. 540 W. Venn. voorziet dat de aandeelhouders die voornemens zijn gebruik te maken van de mogelijkheid om schriftelijke vragen te stellen, hun hoedanigheid van aandeelhouder bewijzen (...) door de neerlegging van hun aandelen aan toonder bij een financieel tussenpersoon, of via de voorlegging van een door de erkende rekeninghouder of de vereffeninginstelling opgesteld attest dat het aantal gedematerialiseerde aandelen bevestigt dat op hun naam is ingeschreven:

- ook hier wordt enkel een attest voorzien voor gedematerialiseerde aandelen en niet voor toonderaandelen (zie de bemerking hoger bij art. 533ter §1, lid 2 W. Venn.);
- ook hier is niet voorzien welke positie (op welke datum/welk uur) op dit attest vermeld moet worden;
- maar meer fundamenteel: het is voorzien dat de vragen tijdens de AV zullen worden beantwoord, zodat het ons logisch lijkt, en wenselijk om in de wet te voorzien, dat enkel vragen worden beantwoord van aandeelhouders die voldaan hebben aan de toelatingsformaliteiten voor de AV, overeenkomstig artikel 536 W. Venn. De emittent zal kunnen nagaan of de op voorhand gestelde vragen uitgaan van een aandeelhouder die voldeed aan de toelatingsformaliteiten. Is het dan nog zinvol om te controleren of de vraagsteller reeds aandeelhouder was op het moment waarop hij de vraag stelde? Voor de emittent betekent dit een extra controleverrichting (m.n. controle of vraagsteller aandeelhouder was op het moment waarop hij de vraag stelde én controle of de vraagsteller de toelatingsformaliteiten vervulde) en ook voor de financiële tussenpersoon brengt de aflevering van een tweede attest bijkomend werk en kosten met zich mee.

### **Art. 22 van het voorontwerp - art. 547bis W. Venn.**

- Art. 547bis §2, lid 2 W. Venn. voorziet geen uiterste tijdstip waarop van de volmacht kennis gegeven kan worden aan de vennootschap. Laat art. 10.3 van de Richtlijn toe dat de statuten een uiterste datum voor deze kennisgeving voorzien of wordt dergelijke deadline beschouwd als een ongeoorloofde beperking van de uitoefening van de aandeelhoudersrechten bij volmacht? Er moet aan de emittent toch voldoende tijd worden gegund om de nodige controles te verrichten.
- Art. 547bis §2, lid 3 W. Venn. voorziet dat de aandeelhouder die volmacht verleent zijn hoedanigheid van aandeelhouder bewijst (...) hetzij door voorlegging van de aandelen aan toonder aan een financieel tussenpersoon, hetzij door voorlegging van een door de erkende rekeninghouder of de vereffeninginstelling opgesteld attest waaruit blijkt hoeveel gedematerialiseerde aandelen zijn ingeschreven op naam van de aandeelhouder. Lid 4 vervolgt dat de volmacht verleend door een aandeelhouder die zijn aandelen op registratiedatum niet langer aanhoudt, nietig is, en voorziet in een plicht voor de erkende rekeninghouder of vereffeninginstelling om op te volgen of de op het eerste attest vermelde

aandelen werden overgedragen voorafgaand aan de registratiedatum en om de emittent in kennis te stellen van de overdracht en hem daarover de vereiste informatie te bezorgen.

Ook hier is niet voorzien welke positie (op welke datum/welk uur) op het attest voorzien moet zijn. Maar, meer fundamenteel, spreekt het voor zich dat enkel een aandeelhouder die zelf gerechtigd is om deel te nemen aan/te stemmen op de algemene vergadering deze rechten kan uitoefenen via een lasthebber. Daarom lijkt het attest met de positie op registratiedatum, afgeleverd overeenkomstig art. 536 § 2 W. Venn. ons te volstaan gezien dit recht uit dat attest zal blijken. Wanneer een aandeelhouder volmacht verleent voor x aandelen en het blijkt dat hij niet minstens x aandelen heeft geregistreerd op registratiedatum, dan kan ook de lasthebber niet met x aandelen deelnemen aan/stemmen op de AV. De emittent zal dit moeten controleren. De aflevering van een attest dat de aandeelhouder wél over x aandelen beschikte op het moment waarop hij de volmacht verleende, en de opvolging en kennisgeving van eventuele latere overdrachten, lijken ons dan overbodig te zijn en een nutteloze administratie en kost voor de emittenten en financiële tussenpersonen met zich mee te brengen.

- Art. 547bis §3 W. Venn. preciseert niet of het enkel van toepassing is op vennootschappen waarvan de aandelen genoteerd zijn. Tevens is het wenselijk om te verduidelijken dat dit artikel niet op algemene wijze inhoudt dat voortaan enkel volmachten met steminstructies nog toegelaten zijn. Dat lijkt ons toch niet de bedoeling te zijn, gezien dit artikel een overname is van art. 10.4 van de Richtlijn, en uit dat artikel niet mag afgeleid worden dat de Richtlijn enkel volmachten met steminstructies toelaat. Dat blijkt immers uit art. 10.3 b) van de Richtlijn dat bepaalt dat de lidstaten volmachten zonder steminstructies *mogen* beperken of uitsluiten (deze interpretatie werd ons ook bevestigd tijdens een internationaal colloquium m.b.t. de Richtlijn). Tenslotte, waarom acht de wetgever het nuttig dat de volmachthouder gedurende minstens 1 jaar een register van de steminstructies bijhoudt en op verzoek bevestigt dat hij zich aan deze instructies heeft gehouden? En op wiens verzoek dient hij dat te bevestigen?
- Wat is de verantwoordelijkheid van de emittent en welke onderzoeksplicht heeft hij m.b.t. het (potentieel) bestaan van een belangenconflict? Wat zijn de gevolgen van de schending van art. 547bis §4 W. Venn. op de geldigheid van de besluitvorming? Het lijkt ons niet mogelijk voor een emittent om elk geval van een (potentieel) belangenconflict te detecteren.
- Art. 547bis §4, lid 1, 3° W. Venn. (dat enkel geldt ingeval van een potentieel belangenconflict) lijkt ons hetzelfde in te houden als art. 547bis §1, lid 3, 2<sup>de</sup> zin W. Venn. (dat algemeen geldt). Eerstgenoemde bepaling is dan overbodig.

#### **Art. 23 van het voorontwerp - art. 550 W. Venn.**

- Artikel 550 §1 W. Venn. voorziet dat de statuten iedere aandeelhouder kunnen toestaan op afstand te stemmen voor de algemene vergadering, per brief (cfr. art. 12 van de Richtlijn) of langs elektronische weg (cfr. art. 8.1 c) van de Richtlijn), door middel van een door de vennootschap ter beschikking gesteld formulier. Waarom is de beperking toegevoegd dat ook het stemmen langs elektronische weg via een door de vennootschap ter beschikking gesteld formulier moet gebeuren? Art. 8.1 c) van de Richtlijn spreekt van een “mechanisme voor het uitbrengen van stemmen”, wat meer technische mogelijkheden openlaat dan enkel het gebruik van een “formulier”. Het lijkt ons aangewezen om voor het elektronisch stemmen op afstand het gebruik van een zo ruim mogelijk gamma aan technische mogelijkheden mogelijk te maken, mits deze maar voldoen aan de gestelde voorwaarden van controle van de hoedanigheid en de identiteit van de aandeelhouder.

# KBC Global Services

## Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep

Juridische Zaken Groep

Corporate - JCO

- Artikel 550 § 2 W. Venn. preciseert de minimuminhoud van het formulier, waarbij de Memorie van Toelichting verduidelijkt dat *in* de statuten andere vermeldingen kunnen worden geëist. Wij nemen aan dat dit ook mogelijk is krachtens de statuten, hetgeen een grotere flexibiliteit biedt?
- Art. 550 §3, lid 3 W. Venn. voorziet dat een stem die op afstand werd uitgebracht voorafgaand aan de AV, nietig is wanneer iemand geen aandeelhouder meer is op de conform art. 536 §1, lid 2 W. Venn. vastgestelde datum of, voor vennootschappen waarvan de aandelen genoteerd zijn, op registratiedatum, en dat de erkende rekeninghouder of de vereffeningsinstelling de overdracht ter kennis moet brengen van de vennootschap en haar de vereiste informatie moet bezorgen. Ook hier lijkt het principe te zijn dat de vennootschap nagaat of de aandelen waarmee op afstand werd gestemd, geregistreerd waren op registratiedatum om 24 uur. Een bijkomend attest (dat overigens niet wordt voorzien) m.b.t. het aandeelhouderschap op een daaraan voorafgaande datum, of een opvolging van wijzigingen in de posities voorafgaand aan registratiedatum, is ook hier dan overbodig, en brengt enkel bijkomende administratie en kosten met zich mee voor zowel de emittent als de financiële tussenpersoon. Overigens rijst de vraag hoe een financieel tussenpersoon kan weten voor welke aandeelhouders de opvolging van gebeurlijke overdrachten moet gebeuren, vermits niet is voorzien in een door hem af te leveren attest voorafgaand aan registratiedatum, en hij evenmin zicht heeft op de aandeelhouders die op afstand gestemd hebben.

De verwijzing naar “de conform art. 536 §1, lid 2 W. Venn. vastgestelde datum” voor vennootschappen waarvan de aandelen niet genoteerd zijn, dient ons inziens eerder een verwijzing te zijn naar “de datum van de algemene vergadering”. Immers, voor die vennootschappen wordt de stemgerechtigheid bepaald aan de hand van het aandeelhouderschap op datum van de algemene vergadering.

### **Art. 26 van het voorontwerp – art. 553 W. Venn.**

In lijn met wat we hoger bemerkten bij art. 535 W. Venn., is het ons inziens niet nodig om de termijn in artikel 553 W. Venn. te verlengen, gezien de stukken op de website beschikbaar zullen zijn vanaf de publicatie van de oproepingen.

### **Formulering van de vermeldingen op de attesten af te leveren overeenkomstig art. 533ter W. Venn., art. 536 W. Venn., art. 540 W. Venn. en art. 547bis W. Venn.**

De formulering van wat de diverse attesten moeten vermelden, verschilt enigszins doorheen de verschillende artikelen:

- art. 533ter W. Venn.: attest waaruit blijkt dat het desbetreffende aantal gedematerialiseerde aandelen op hun naam op rekening is ingeschreven;
- art. 536 W. Venn.: attest waaruit blijkt hoeveel (...) gedematerialiseerde aandelen op naam van de aandeelhouder op zijn rekeningen zijn ingeschreven;
- art. 540 W. Venn.: attest dat het aantal gedematerialiseerde aandelen bevestigt dat op hun naam is ingeschreven;
- art. 547bis W. Venn.: attest waaruit blijkt hoeveel gedematerialiseerde aandelen zijn ingeschreven op naam van de aandeelhouder.

Daarnaast blijft art. 474 W. Venn. bestaan dat voorziet dat alle associatieve rechten van de eigenaars van gedematerialiseerde effecten worden uitgeoefend na voorlegging van een attest dat door de erkende rekeninghouder of door de vereffeningsinstelling wordt opgesteld, dat het aantal gedematerialiseerde aandelen bevestigt dat *op naam van de eigenaar of van de tussenpersoon* is

# KBC Global Services

## Hoofdkantoor Juridische Zaken Groep

Juridische Zaken Groep

Corporate - JCO

ingeschreven op de datum vereist voor de uitoefening van deze rechten. Enkel in artikel 535 W. Venn. verwijst het voorontwerp naar dit art. 474 W. Venn. Op het eerste zicht lijkt er geen duidelijkheid te bestaan over de vraag of de associatieve rechten waarvan sprake in art. 474 W. Venn. ook het recht op deelname aan/stemrecht ter AV betreffen<sup>11</sup>.

Het lijkt ons aangewezen en duidelijker om de formulering van de diverse bepalingen op elkaar af te stemmen, gezien deze telkens beogen het bewijs te leveren van het aandeelhouderschap. Voor gedematerialiseerde aandelen lijkt dit ons mogelijk te zijn door te verwijzen naar de aflevering van een attest zoals voorzien in art. 474 W. Venn.

Volgens bepaalde rechtsleer<sup>12</sup> komt het aan de nationale wetgever toe om te bepalen wie als aandeelhouder wordt beschouwd, en wordt naar Belgisch recht de persoon op wiens naam de effectenrekening bij de vereffeningsinstelling of de erkende rekeninghouder staat, als aandeelhouder beschouwd, hoewel deze persoon niet noodzakelijk de “werkelijke” (economische) eigenaar van de effecten is. Ingeval de aandelen zijn ingeschreven op een effectenrekening (“client account”) op naam van een tussenpersoon (bijvoorbeeld een buitenlandse bank) die de aandelen aanhoudt voor rekening van haar cliënten, dan zou naar Belgisch recht deze tussenpersoon als aandeelhouder worden beschouwd. Indien dat impliceert dat de cliënten van deze tussenpersoon, die de werkelijke economische aandeelhouders zijn, het stemrecht enkel zelf kunnen uitoefenen mits zij volmachten ontvangen van de tussenpersoon-aandeelhouder, dan zou in art. 547bis §1, eerste zin W. Venn. een uitzondering voorzien moeten worden voor het geval deze tussenpersoon meerdere volmachten wil verlenen, m.n. aan elk van zijn cliënten (cfr. art. 13.5 van de Richtlijn). Kan deze problematiek in de Memorie van Toelichting verduidelijkt worden?

Met vriendelijke groeten,

Danielle Haesaert  
Senior juridisch adviseur – bedrijfsjurist

Christel Haverans  
Hoofdadviseur - bedrijfsjurist

---

<sup>11</sup> Zie J. TYTECA, De dematerialisatie van aandelen en obligaties, in De nieuwe vennootschapswetten van 7 en 13 april 1995, Biblo, 1995, p. 87 (*alle rechten met uitzondering van de deelname aan de algemene vergadering*); L. VAN DEN STEEN, Commentaar bij artikel 474 W. Venn., in Artikelsgewijze Commentaar Vennootschappen en Verenigingen, afl. 26 (22 februari 2008), nr. 7 (*geen twijfel dat het recht op deelname aan de AV een associatief recht is dat valt onder de toepassing van art. 474 W. Venn.*); F. HELLEMANS, De algemene vergadering, Biblo, 2001, p. 455, nr. 416 (*stelling van de meerderheid van de rechtsleer als zou art. 474 W. Venn. enkel gelden voor de andere lidmaatschapsrechten dan het recht op deelname aan de algemene vergadering, kunnen wij niet bijtreden*).

<sup>12</sup> L. VAN DEN STEEN, De Richtlijn aandeelhoudersrechten in genoteerde vennootschappen: toekomstperspectieven voor het Belgisch vennootschapsrecht, *T.R.V.* 2008, p 427-462, nr. 12 en nr. 71.